

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Μέσο-βραχυπρόθεσμες δράσεις ανάκαμψης

Οκτώβρης 2019

Ταυτότητα Μελέτης

- **Φορέας Υλοποίησης:** ΜΟΔ αε
- **Κύριος του έργου:** Δήμος Μαραθώνα (Δήμαρχος, Πρόεδρος ΔΣ, Αρχηγοί παρατάξεων, Αντιδήμαρχοι)
- **Περίοδος υλοποίησης :** Νοέμβρης 2018 – Ιούνιος 2019, έκδοση 2.0 Ιούλιος 2019, παραδόθηκε 2/9/2019
- **Χρηματοδότηση:** υλοποιήθηκε in house -7μελής ΟΕ από στελέχη της ΜΟΔ αε σε παράλληλα καθήκοντα (περίπου 80 ανθρωποημέρες)
- **Φορείς Αξιοποίησης:** Δήμος Μαραθώνα, Περιφέρεια Αττικής, Υπουργός Ανάπτυξης & Επενδύσεων και Γεν. Γραμματεία ΕΣΠΑ, Υπ. Εσωτερικών, ΓΓ Συντονισμού της Κυβέρνησης.

Το Μέγεθος της Καταστροφής

7

ΟΙΚΙΣΜΟΙ

100

ΝΕΚΡΟΙ

475

ΟΧΗΜΑΤΑ

1000

ΚΤΙΡΙΑ

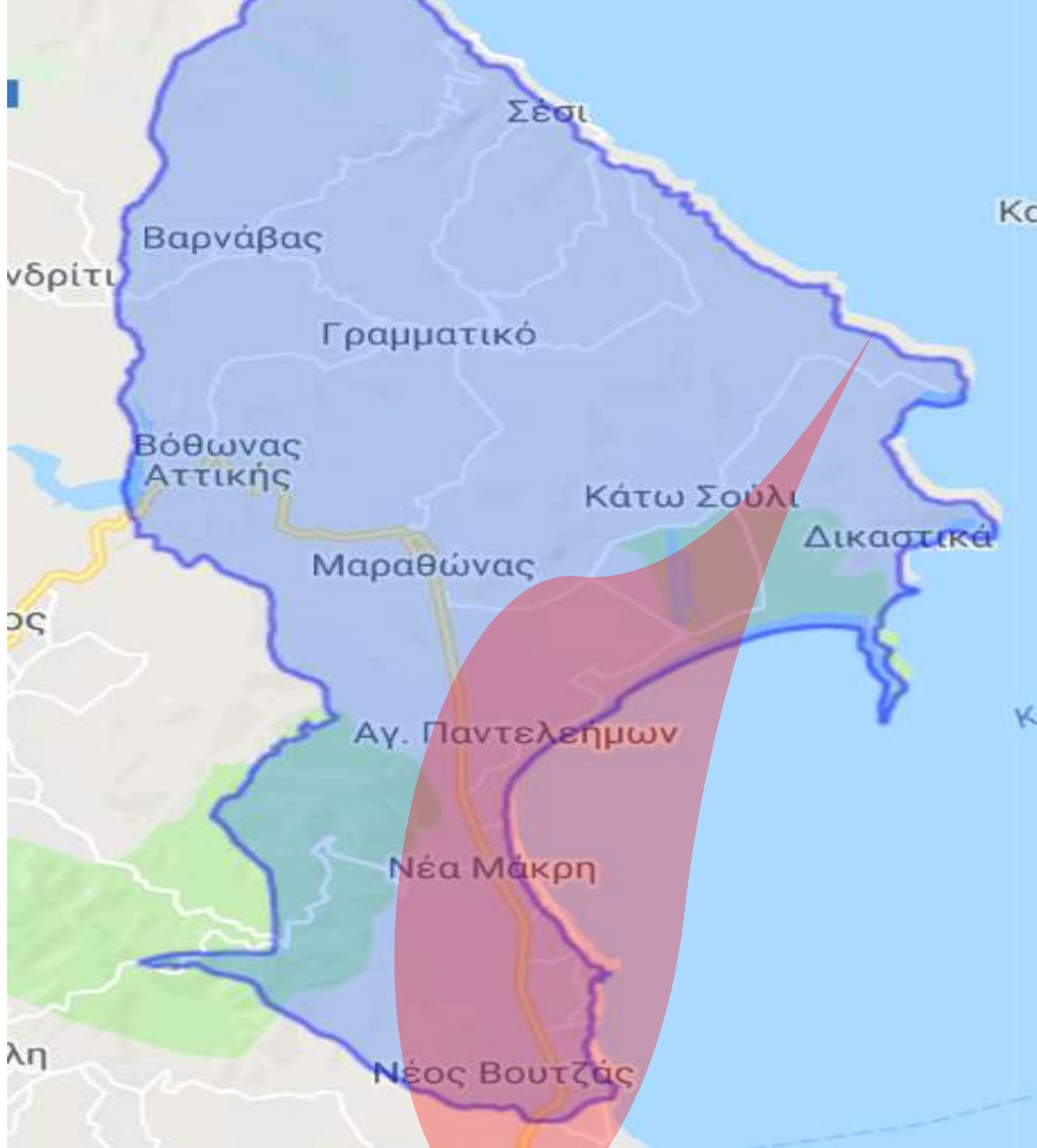

5600

ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

File size exceeds maximum allowed size

Αναγκαιότητα Μελέτης

- Υποβάθμιση μεγαλύτερη από την περιοχή της πυρκαγιάς
- Ενδείξεις : η από-ανάπτυξη διευρύνεται σταδιακά μέσα από τις κοινωνικοοικονομικές σχέσεις
- Θα οριστεί στο τέλος και ανά πρόβλημα - παρέμβαση

ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ

ΣΚΟΠΟΣ

Γρήγορη εκπόνηση ενός Σχεδίου βραχυ-μεσοπρόθεσμων δράσεων απόκρισης στις ανάγκες προστασίας/ανάκαμψης της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας

από τις συνέπειες της τραγωδίας,

περιλαμβανομένης της ενεργοποίησης των φορέων του δήμου (κοινωνία πολιτών) με συμμετοχικές διαδικασίες για την εκπόνηση του Σχεδίου.

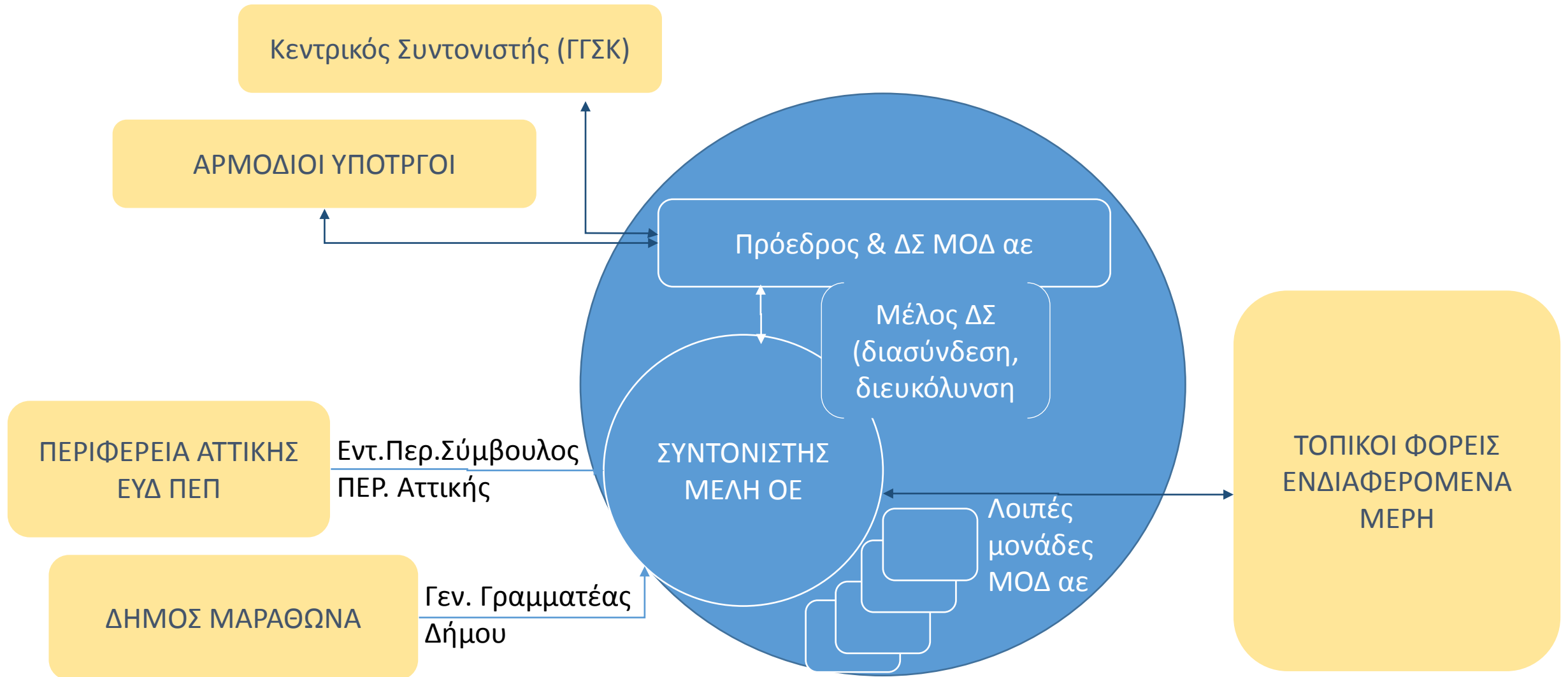
ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ- αναμενόμενο αποτέλεσμα

Την ερχόμενη διετία 2020-2021 να υπάρξει ανάσχεση των ζημιών και σταδιακή αποκατάσταση σε τοπικό ΑΕΠ, θέσεις εργασίας και κοινωνικό ιστό.

Σοφία Μοίρου, Ερασιτεχνική Ομάδα φωτογραφίας Ν.Μάκρης «ΦΩΤΟ-ΓΡΑΦ»

Σχήμα Διακυβέρνησης (συνεργατικό μοντέλο)

Ερευνητικά Ερωτήματα

- **Ποιες είναι οι επιπτώσεις** στην τοπική οικονομία και κοινωνία και πώς γίνονται αισθητές ποιοτικά και ποσοτικά; Ποιους τομείς οικονομίας και ποιες δημογραφικές ομάδες αφορούν;
- Ποιος είναι ο **στρατηγικός αναπτ. προσανατολισμός της περιοχής** και ποιοι είναι οι επιχειρησιακοί στόχοι, που είχαν διαμορφωθεί πριν την πυρκαγιά; Ποιες είναι οι **προϋπάρχουσες της φυσικής καταστροφής ενδογενείς και εξωγενείς αδυναμίες/πιέσεις** που αντιμετώπιζε η περιοχή;
- **Ποια είναι τα διδάγματα** που καταγράφονται στη βιβλιογραφία σε σχέση με πληγείσες από ΦΚ περιοχές ;
- **Τι πρωτοβουλίες έχουν ήδη αναληφθεί** για την ανάσχεση των αρνητικών συνεπειών;
- **Ποιες πρόσθετες βραχυ-μεσοπρόθεσμες δράσεις** θα μπορούσαν να δημιουργήσουν θετικές δυναμικές σταθεροποίησης και ανασυγκρότησης (συμπληρωματικές ή να συνεργούν) ;
- **Ποιοι φορείς έχουν την αρμοδιότητα** αλλά και την επιχειρησιακή δυνατότητα να αναλάβουν την υλοποίηση δράσεων;
- **Υπάρχει κάποιο πλαίσιο συντονισμού δράσεων της Πολιτείας για την ανάσχεση των έμμεσων συνεπειών της φυσικής καταστροφής και την ανασυγκρότηση της οικονομίας και κοινωνίας μιας πληγείσας περιοχής;**

Μεθοδολογική προσέγγιση

Απογραφή διαθέσιμων χρηματοδοτικών πηγών

Συμπλήρωση με νέες δράσεις

Νέες Δράσεις (24)
«Προστατεύομαι»
«Ψηφιακό Μουσείο Μαραθώνα»
«RE-Branding Μαραθωνα»
«OPEN Mall»
«Σχ. Φεστιβάλ Κινημ/φου» κλπ

Χαρτογράφηση υφιστάμενων παρεμβάσεων

14 Δράσεις Πρόταση για Εφαρμοστικό Μηχανισμό (σενάρια)

Αρχική Επισκόπηση βιβλιογραφίας

Στατιστικά δεδομένα & Συνεντεύξεις

Χαρτογράφηση της νομοθεσίας

Περίγραμμα Δράσης «BUSINESS RECOVERY»

Εργαλεία

- Χάρτης ενδιαφερομένων μερών – φορέων περιοχής
- Οδηγός Συνέντευξης για Οικονομικούς φορείς
- Οδηγός Συνέντευξης για Κοινωνικούς φορείς, φορείς διοίκησης και αιρετούς

- **Δείγμα** : Snowball Sampling , με φίλτρο για την αξιολόγηση δυνητικών συμμετεχόντων ως «ειδικών» : *« Σε τι βαθμό ο φορέας σας και εσείς εμπλέκεστε στην τοπική οικονομία/κοινωνικές δράσεις»*

- **Συγκεντρωτικός Πίνακας Ευρημάτων (28 συνεντεύξεις)** – Π/Π/Π - Θεματική Ανάλυση για να εντοπιστούν επαναλαμβανόμενα μοτίβα, αιτιολογικές σχέσεις, κοινά/διαφορές μ/ύ φορέων)
- **Βιβλιογραφική έρευνα διεθνούς εμπειρίας** από την ανάκαμψη περιοχών μετά από φυσική καταστροφή (Ινδονησία 2004, Βικτώρια Αυστραλίας 2009, Αλμπέρτα Καναδά 2011, πυρκαγιά Ηλείας 2007)

ΑΙΤΙΑΤΟ

Δυσοίωνες προοπτικές σε βασικούς δείκτες της οικονομίας και κοινωνίας

- Σταδιακή **ερήμωση** της πληγείσας περιοχής
- Κατακερματισμός και **φθορά** κοινωνικού ιστού
- Υπερφόρτωση **υπηρεσιών** Δήμου

- Πτώση τοπικού **ΑΕΠ** και υποβάθμιση **ανθεκτικότητας** της τοπικής οικονομίας (κίνδυνος «μαύρου τουρισμού»)
- Συρρίκνωση συνολικής **απασχόλησης**

- **Αυτοαπομόνωση** πληγέντων, τραυματιών & οικογενειών θυμάτων, συρρίκνωση κοινωνικών δραστηριοτήτων και εγκατάληψη
- **Βλάβη στην εικόνα** της περιοχής ως προορισμός - Ακυρώσεις κρατήσεων για το υπόλοιπο της σεζόν & κρατήσεων επόμενης σεζόν.
- Διαφυγόντα κέρδη από την **πολυήμερη παύση** της κατανάλωσης και την απώλεια καταναλωτών υψηλού εισοδήματος. Δυσανάλογα υψηλά διοικητικά **θάρη** για την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε αποζημιώσεις & κεφάλαια
- **Συρρίκνωση** επιχειρείν με διακοπή λειτουργίας, μερική ή ολική αναστολή δραστηριότητας και **απολύσεις**.
- **Αποσπασματικές** παρεμβάσεις πρώτης φάσης λόγω αδυναμιών σε μηχανισμούς αντιμετώπισης αναγκών (post-disaster support)

- **Ανεπάρκεια στέγης** (υψηλή ζήτηση/χαμηλή προσφορά). Μόνιμη μετοίκηση νοικοκυριών υψηλού εισοδήματος. Φυγή παραθεριστών εξοχικών κατοικιών.
- Παρατεταμένο σοκ, συλλογικό πένθος, ανατροπή κανονικότητας στην τοπική κοινωνία.
- Διαμόρφωση **αρνητικής «εικόνας»** για το σύνολο της περιοχής. Ανάσχεση τακτικού ρεύματος επισκεπτών ΣΚ & τριημέρων. **Κατακρήμνιση** της ζήτησης.

- Υλικές καταστροφές και ζημιές σε επιχειρήσεις από διακοπές ρεύματος, κτιριακές φθορές, μη κατανάλωσης (**δευτερογενείς ζημιές**)
- Ανεπάρκεια της εμπειρίας & διαθέσιμων οργανωτικών εργαλείων & ανθρώπινου δυναμικού στον **διοικητικό μηχανισμό** αντιμετώπισης της κρίσης.
- **Εμπλοκές στην ανασυγκρότηση** - καθυστέρηση αδειοδότησης για την αποκατάσταση ιδιωτικών κτιρίων

- Μεγάλος αριθμός **τραυματιών & αγνοουμένων**, μακρά περίοδο ασάφειας δεδομένων καταστροφής.
- Πρωτοφανής αριθμός **αστέγων** οικογενειών σε αναζήτηση στέγης
- Εκτεταμένη **επικοινωνιακή** κάλυψη σε διεθνή μέσα ως «τραγωδία», «καταστροφή», «κόλαση» κλπ αδιακρίτως για την ευρύτερη περιοχή. Δυσφορία και αίσθηση **κινδύνου** σε επισκέπτες και κατοίκους ευρύτερης περιοχής.

- **Υλικές ζημιές σε επιχειρήσεις** λόγω της φωτιάς, ανέμου, κάπνας (πρωτογενείς)
- Πολυήμερη **διακοπή** πρόσβασης στον Δήμο λόγω των υφιστάμενων εστιών και κατεστραμμένων δικτύων Εκτεταμένη καταστροφή όψης αμφίδρομα στην **διαδρομή** προς τον Δήμο Μαραθώνα (αποκρουστική σε επισκέπτες)
- Αποκλεισμός **πρόσβασης στον Σχοινιά** για λόγους πρόληψης μέχρι το τέλος της θερινής περιόδου

- Ανεπαρκή μέσα και εργαλεία για την αποκατάσταση των ζημιών.
- Συχνή και σοβαρή **παραπληροφόρηση** και συναγερμοί περιβαλλοντικού κινδύνου (αμανατος, διοξίνες, πτώματα, πλημμύρα)

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΣΕ ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ, 100 ΘΥΜΑΤΑ, 1000 ΟΙΚΙΕΣ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΚΤΥΑ, ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΕΣ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΙΣ

Υφιστάμενες πριν την πυρκαγιά πιέσεις και αδυναμίες

- **Ενδογενείς αδυναμίες:** Χρόνια παραμέληση και υστέρηση στο σύστημα δικτύων (ύδρευσης/αποχέτευσης, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών) σε πολ. σχέδιο, σύστημα διαχ. υδάτων & απορριμμάτων, παραλιακή ζώνη, διαχείριση απορριμμάτων, πυροπροστασία. Αδύναμη εικόνα τουρ. προϊόντος, κατακερματισμένη αγορά. Χρόνιες ελλείψεις στην **διοικητική ικανότητα** των υπηρεσιών του Δήμου Μαραθώνα.
- **Εξωγενείς πιέσεις:** οικονομική κρίση, εμπορικός ανταγωνισμός από μεγάλα εμπορικά συγκροτήματα, αυξανόμενη κοινότητα 5.000 παράτυπων μεταναστών από Ινδία και Πακιστάν (σε απομόνωση και κακές συνθήκες διαβίωσης)

ΑΙΤΙΟ

ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Οικονομία, κοινωνία και φυσικό περιβάλλον είναι αναπόσπαστα μέρη ενός ενιαίου συνόλου. Οι επιμέρους οικισμοί, προκειμένου να ευημερήσουν, δεν αρκεί να λειτουργήσουν ως αυτόνομες μονάδες, αλλά ως αλληλοσυμπληρούμενοι θύλακες ανάπτυξης, ενταγμένοι σε ένα ευρύτερο αναπτυξιακό σχέδιο δράσης σε όλες τις διαστάσεις του «οικοσυστήματος»

•ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- αίσθηση ασφάλειας
- υγεία
- κοινωνική ευεξία

•ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Βιοποικιλότητα, φυσικά οικοσυστήματα

•ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- Ιδιωτικά κτήρια
- Δημ. δίκτυα& υποδομές.
Διαχ.απορρ. & λυματων

•ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Επιχειρήσεις
- Οικονομικό περιβάλλον&υποδομές

Ευοίωνες αναπτυξιακές προοπτικές από 2020

ΕΠΙΔΡΑΣΗ

- Ανασυγκρότηση των πληγέντων οικισμών. Συνοχή και συγκράτηση πληθυσμού του Δήμου και σταδιακή επιστροφή κατοίκων, παραθεριστών, επισκεπτών.
- Ανάσχεση υποβάθμισης τοπικής οικονομίας και ποιότητας ζωής και φυσικού περιβάλλοντος.
- Ενσωμάτωση διδαγμάτων για την βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Πολιτείας για την πρόληψη και αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων μετά από θεομηνίες

ΣΤΟΧΟΙ

1. Αποκατάσταση των άμεσων προβλημάτων/βλαβών από την πυρκαγιά.
2. Ανοικοδόμηση και αποκατάσταση της πληγείσας περιοχής
3. Διασφάλιση της συνέχειας της οικονομικής δραστηριότητας
4. Επαναφορά της κανονικότητας στη λειτουργία της τοπικής κοινωνίας
5. Αποκατάσταση της φήμης της περιοχής

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Διεύρυνση παροχής υπηρεσιών ψυχολογικής στήριξης και κοινωνικής προστασίας .
- Βελτίωση ελκυστικότητας της περιοχής για την επιστροφή νοικοκυριών και παραθεριστών εξοχικών κατοικιών.
- Υποστήριξη υφιστάμενης επιχειρηματικότητας και δημιουργία νέας, αποκατάσταση της ισορροπίας της αγοράς και της απασχόλησης

ΕΡΓΑ, & ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- Αποκατάσταση δικτύων, οδοποιίας και δημ. κτιρίων. Έργα αντιπλημμυρική προστασίας. Έργο δικτύου αποχέτευσης.
- Ανάπτυξη παραλιακής & λιμενικών εγκαταστάσεων
- Διαχείριση υδάτων, απορριμμάτων κλπ
- Ολοκλήρωση ρυθμιστικού περιβάλλοντος (δασικοί χάρτες, πολεοδομικό σχέδιο) και έκδοση αδειών.
- Απομάκρυνση αμιάντου. Συγκέντρωση και δημοσίευση μελετών & εμπειρογνωμοσύνων για την ποιότητα περιβάλλοντος της περιοχής
- Εκπόνηση Ολοκληρωμένου και ποιοτικού Σχεδίου Πρόληψης, ενίσχυση υποδομής και οργάνωσης πυρασφάλειας
- Ενίσχυση πυροπροστασίας Σχοινιά και αποτελεσματικότερη διαχείριση επισκεπτών.
- Αποκατάστασή όψης αμφίδρομο στην διαδρομή προς τον Δήμο Αξιοποίηση πόρων Δήμου (ΠΟΡΣΕΛΑΝΑ, κατασκηνώσεις) και πολιτιστικού πλούτου (αρχαιολ. πόροι, Μαραθώνιος)
- Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των υπηρεσιών του Δήμου .
Δημιουργία πλατφόρμας ή Μηχανισμού συντονισμού δράσεων αποκατάστασης & επικοινωνίας με κατοίκους .
- Συμπαραγωγή οργανωτικών εργαλείων και διεπαφών.

ΦΥΣΙΚΟ, ΔΟΜΗΜΕΝΟ & ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Παροχή στέγης, βοηθημάτων, μέτρων κοιν. στήριξης και ανακούφισης των κατοίκων της περιοχής.
- Ενίσχυση στην αποκατάσταση των κατοικιών.
- Ενίσχυση των κοινωνικών δομών και υπηρεσιών ψυχολογικής στήριξης & ψυχικής υγείας με προσωπικό
- Ενίσχυση κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων για την αναδόμηση κοινωνικού ιστού
- Δράσεις μνήμης & διδαγμάτων
- Αξιοποίηση κτιριακής υποδομής Δήμου για την δημιουργία εστιών κοινωνικής και πολιτιστικής δράσης.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Αποζημιώσεις και ενισχύσεις επιχειρήσεων και επαγγελματιών για ζημιές και διαφυγόντα κέρδη και νέες επενδύσεις.
- Λιμενικές εγκαταστάσεις, ανάπτυξη παραλιακής ζώνης)
- Δημιουργία κινήτρων για επισκέπτες, παραθεριστές στο διάστημα της αποκατάστασης (2 έτη)
- Οργάνωση και υλοποίηση επικοινωνιακής καμπάνιας για την περιοχή, εστιάζοντας στους μη πληγέντες πόρους και την προσπάθεια αποκατάστασης.
- Προσέλκυση επισκεπτών με μαζικές και στοχευμένες δράσεις (φεστιβάλ, συνέδρια)
- Ενοποίηση εμπορικού κέντρου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Δράση «Business Recovery»

- Στόχος : από-συρρίκνωση του επιχειρείν
- Αποζημίωση επιχειρήσεων για απολεσθέν εισόδημα (κατά το 2018)
- Μικρο-μελέτη εκτίμησης απώλειας (ΜΟΔ αε & ΔΑ ΠΕΠ Αττικής – εμπειρογνώμωνες) – απώλεια από 27,6% (για τις ΟΕ) έως 41% (για τις ατομικές επιχειρήσεις). Ζημία περίπου 3,053 εκατ. Ευρώ.
- Πρόσκληση της Περιφέρειας Αττικής (Μάης- Σεπτέμβρης)
- **Αποτελέσματα** : 190 Αιτήσεις, 3,008 εκατ. Ευρώ

Πηγή : ΠΣΚΕ, 11/10/2019

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Το πρόβλημα του επιτελικού συντονισμού της ανάκαμψης....

Φορείς
εθνικής
εμβέλειας

- Υπουργεία
- Εθνικές Αρχές (ΓΓΠΠ, ΚΕΕΛΠΝΟ, ΟΑΕΔ)
- Εταιρείες του Δημοσίου (ΚΤΥΠ, ΜΟΔ, ΕΓΝΑΤΙΑ κ.λπ.)

Φορείς περιφεριακής
εμβέλειας

- Περιφέρεια & νομικά πρόσωπα
- ΑΕΙ, Ερευνητικά Ινστιτούτα
- Περιφερειακοί οργανισμοί υποδομών

Φορείς τοπικής εμβέλειας

- Δήμος & νομικά πρόσωπα
- Επιμελητήρια
- ΜΚΟ

Κεντρικός μηχανισμός σχεδιασμού και εφαρμογής δράσεων, που θα έχει τα εξής **χαρακτηριστικά**:

- Θα μπορεί να συγκροτείται ή να ενεργοποιείται **με μία διοικητική πράξη**, τριών το πολύ υπογραφών, όταν τεκμαίρεται αναγκαιότητα (δηλ. όταν υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις).
- Θα έχει σαφώς **καθορισμένη αποστολή και διάρκεια**, που καθορίζεται από το είδος και το μέγεθος της καταστροφής.
- Θα περιλαμβάνει **το σύνολο των αρμοδιοτήτων** που απαιτούνται για την εκτέλεση της αποστολής του.
- Θα έχει τη δυνατότητα **να αξιοποιεί δημοσίους και ιδιωτικούς πόρους** με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο (σε όρους συντομίας, αποδοτικότητας και ευελιξίας). Στους πόρους αυτούς περιλαμβάνονται και οι ανθρώπινοι – εργαζόμενοι και εθελοντές.
- Θα αξιοποιεί, τόσο δομικά όσο και λειτουργικά, στον μέγιστο δυνατό βαθμό **συμμετοχικές διαδικασίες**, επιδιώκοντας να συν-σχεδιάζει, συμ-παράγει και συν-αξιολογεί τις παρεμβάσεις με τους πολίτες της πληγείσας περιοχής.

Πρόταση

- **Σενάριο ①:**

Ανάληψη πρωτοβουλίας και δράσης από τη **Γενική Γραμματεία Συντονισμού του κυβερνητικού έργου** με διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της.

- **Σενάριο ②:**

Θεσμοθέτηση **φορέα ειδικού σκοπού** για την εκπόνηση, συντονισμό, υλοποίηση & αξιολόγηση Σχεδίων Ανασυγκρότησης περιοχών που πλήττονται από σοβαρές φυσικές καταστροφές.

Αποδέκτες του Σχεδίου Δράσης

- Δήμος Μαραθώνα (Δήμαρχος, Αντιδήμαρχοι, Αρχηγοί Παρατάξεων)
- Περιφέρεια Αττικής (Περιφερειάρχης, ΕΥΔ ΠΕΠ Αττικής)
- Υπουργός Ανάπτυξης & Επενδύσεων και Γεν. Γραμματεία ΕΣΠΑ,
- Υπ. Εσωτερικών
- ΓΓ Συντονισμού της Κυβέρνησης
- ΑΜΚΕ «Μάτι Ξανά»

ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

- **Συντονισμός :** Α. Κανακάκη, Συντονίστρια ΟΥΔΑΝ/ΔΤΥΥ

Μέλη:

- **Αγγέλικα Ιωαννίδου**, Προϊσταμένη Τμ. Υποστ. Προγραμματισμού & Επικοινωνίας
- **Κώστας Αρβανίτης** , Συντονιστής ΟΥ Δικαιούχων ΕΣΠΑ
- **Ειρήνη Μπασκούτα** , Στέλεχος ΤΥΣΟ ,
- **Κωνσταντίνα Χαδιό**, Στέλεχος ΟΥ ΤΔ σε Νησιωτικές & Απομακρυσμένες Περιοχές,
- **Ελένη Κατσουλιέρη**, Στέλεχος Ομάδας Δικαιούχων ΕΣΠΑ
- **Σύλβια Βεϊνόγλου**, Στέλεχος ΤΔΥΥ
- **Κωνσταντίνα Κυριάζογλου** , Ομάδα Υποστ. ΤΔ σε Νησιωτικές & Απομ. Περιοχές

Πέτρος Λινάρδος-Ρυλμόν , Οικονομολόγος, μέλος ΔΣ ΜΟΔ αε